

Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон

ҚАРОР

Дар бораи Регламенти техникии "Талабот ба бехатарии бензини автомобилӣ, сӯзишвори дизелӣ, мазут ва сӯзишворӣ барои муҳаррикҳои реактивӣ"

Мутобиқи моддаи 8 Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи бамеъёрдории техникӣ" Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор мекунад:

1. Регламенти техникии "Талабот ба бехатарии бензини автомобилӣ, сӯзишвори дизелӣ, мазут ва сӯзишворӣ барои муҳаррикҳои реактивӣ" тасдиқ карда шавад (замимаҳои 1, 2, 3, 4 ва 5).

2. Агенти стандартизатсия, метрология, сертификатсия ва назороти савдои назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон якҷоя бо вазорату идораҳои дахлдор ҷиҳати татбиқи Регламенти техникии мазкур чораҳои зарурӣ андешад.

Раиси
Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон

Эмомалӣ Раҳмон

аз 3 январи соли 2014, № 30
ш. Душанбе

Регламенти техникии
"Талабот ба бехатарии бензини автомобилӣ, сӯзишвории дизелӣ,
мазут ва сӯзишворӣ барои муҳаррикҳои реактивӣ"

1. Муқаррароти умумӣ

1. Регламенти техникии "Талабот ба бехатарии бензини автомобилӣ, сӯзишвории дизелӣ, мазут ва сӯзишворӣ барои муҳаррикҳои реактивӣ" (минбаъд - Регламенти техники) талаботро ба бехатарии бензини автомобилӣ, сӯзишвории дизелӣ, мазут ва сӯзишворӣ барои муҳаррикҳои реактивӣ (минбаъд - маҳсулот), ки мутобиқи рамзҳои Номгуӣ молу маҳсулоти фаъолияти иқтисодӣ хориҷӣ ҳамчун объекти бамеъёрдарории техникӣ тасниф шудааст, муқаррар менамояд.

2. Регламенти техникии мазкур ба сӯзишворие, ки мувофиқи супориши мудофиаи давлатӣ ворид мегардад, инчунин барои эҳтиёҷоти хусусӣ дар корхонаҳои нафтистехсолкунӣ ва платформаҳои пармакунӣ истифода бурда мешавад, дахл надорад.

2. Мафҳумҳои асосӣ

3. Мафҳумҳои асосие, ки дар Регламенти техникии мазкур истифода мешаванд:

- маҳсулоти нафт - омехтаи карбогидридҳо ва ҳамчунин пайвастагиҳои химиявӣ алоҳида, ки аз нафт ва газҳои нафтӣ ҳосил гардида, ба сифати сӯзишворӣ, равшанҳои молиданӣ, воситаҳои ҳифзи барқ, ҳалқунандаҳо ва ашёи нафтукимийёвӣ истифода бурда мешавад;
- муомилоти маҳсулоти нафт, харидорӣ, нигоҳдорӣ, фурӯш, ҳамлу нақли маҳсулоти нафтӣ;
- бензин - сӯзишвории моеъ, ки барои истифода дар муҳаррикҳои дарунсӯзи бо шарора алангагиранда;
- адади октанӣ - нишондиҳандае, ки устувории детонатсионии бензинро тавсиф карда, бо воҳиди ҷадвали эталонӣ ифода шудааст;
- сӯзишвории дизелӣ - сӯзишвории моеъ барои истифода дар муҳаррикҳои аз фишурдашавӣ алангагиранда;
- адади сетанӣ - нишондиҳандае, ки алангагирии сӯзишвории дизелиро тавсиф карда, бо воҳиди ҷадвали эталонӣ ифода шудааст;
- иловакунанда - маводе, ки ба маҳсулот барои тағйир додани хусусиятҳои он илова карда мешавад;
- сӯзишворӣ барои муҳаррикҳои реактивӣ - сӯзишвории моеъ барои истифода дар муҳаррикҳои газотурбинӣ (ҳавой - реактивӣ);
- мазут - моеъ иборат аз боқимондаҳои сӯзишвории нафтӣ, барои истифода дар дастгоҳҳои гармидиҳандаи статсионарӣ ва барқӣ;
- навъи маҳсулот - номгуӣ, нишони рақамӣ ва ҳарфии маҳсулот;
- миқдори маҳсулот - ҳар миқдори маҳсулоте, ки дар раванди беисти технологӣ истеҳсол шудаанд ва аз рӯи таркиботи ҷузъӣ ва хусусиятҳои яхелаанд;
- дараҷаи экологии сӯзишворӣ - рамзи классификатсионӣ (класси 2, 3, 4, 5), ки талаботи бехатарии сӯзишвориро муқаррар менамояд;
- баҳодиҳии мутобиқат - фаъолият оид ба муайян кардани мутобиқати объектҳои баҳодиҳии мутобиқат ба талаботи регламентҳои техникӣ ва ҳуҷҷатҳои соҳаи стандартонӣ, ки санҷиш, назорат, сертификатсия ва аккредитатсияро дар бар мегирад;
- тасдиқи мутобиқат - шаҳодати мутобиқати маҳсулоти нафтӣ ба талаботи сифат ва бехатарӣ, ки дар стандартҳо ва Регламенти техникии мазкур муқаррар шудааст;
- сертификатсия - фаъолиятест, ки мутобиқати маҳсулотро ба талаботи муқарраршуда тасдиқ менамояд;
- сертификати мутобиқат - ҳуҷҷате, ки ба талаботи регламентҳои

техникӣ ва ҳуҷҷатҳои соҳаи стандартонӣ мутобиқ будани объекти баҳодиҳии мутобиқатро тасдиқ мекунад.

3. Қоидаҳои муомилоти маҳсулот дар бозор

4. Шартҳои зарурии ба муомилот баровардани маҳсулот дар бозор мутобиқати он ба талаботи муқаррарнамудаи Регламенти техникий мазкур мебошад.

5. Истеҳсолкунанда (фурӯшанда) ўҳдадор аст, ки дар ҳуҷҷатҳои ташреҳии маҳсулот, дар шиносномаи он маълумотро оид ба навъи маҳсулот ва дараҷаи экологии техникаи автомобилӣ, ки барои он таъин гардидааст, нишон диҳад.

6. Ҳангоми фурӯши маҳсулот фурӯшанда бо талаби истеҳсолкунанда ўҳдадор аст ба ў ҳуҷҷатҳои дорой маълумоти зеринро пешниҳод намояд:

- номгӯи маҳсулот ва истифодаи мақсадноки он;
- маълумот оид ба ҳуҷҷатҳое, ки меъёрҳои муайяншударо ба талаботи маҳсулоти мазкур тасдиқ менамояд;

- номи истеҳсолкунанда, макони ҷойгиршавии ў, кишвари тавлиди маҳсулот, ном ва макони ҷойгиршавии фурӯшанда;

- рақами ҳар як миқдори маҳсулоте, ки ба савдо бароварда шудааст;

- вазни ҳолиси маҳсулот дар зарф;

- маълумот дар бораи ҷой доштани (номгӯ, таркиб ва хусусият) иловакунандаҳои андохташуда ба маҳсулот, ё ҷой надоштани иловакунандаҳо;

- нишони хатарнокии маҳсулот тибқи талаботи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи бехатарии сӯхтор, экологӣ, инчунин бехатарии биологӣ;

- маълумот дар бораи сертификати мутобиқат;

- маълумот оиди бехатарии нигоҳдорӣ, интиқол, фурӯш, истифодабарӣ ва истифодабарии партовҳои маҳсулот.

7. Истеҳсолкунандагони (фурӯшандагони) бензини автомобилӣ ва сӯзишвориҳои дизелӣ ўҳдадоранд дар маводҳои иттилоотӣ, ки дар ҷойҳои ба истеҳсолкунанда дастрас ҷойгир шудааст, аз ҷумла дар таҷҳизоти сӯзишворитақсимкунанда, маълумотро оид ба номгӯи маҳсулот, навъ ва дараҷаи экологии техникаи автомобилӣ, ки маҳсулоти мазкур ба он таъин гардидааст, нишон диҳад.

4. Талабот оид ба бехатарии маҳсулот

8. Бензини автомобилӣ бояд ба талаботи дар замимаи №1 Регламенти техникий мазкур нишондодашуда мутобиқ бошад:

9. Дар муддати 5 сол пас аз мавриди амал қарор додани Регламенти техникий мазкур дар баробари ба муомилот баровардани бензини автомобилӣ ба талаботи Регламенти техникий мазкур мутобиқ, истеҳсол ва ба муомилот баровардани бензини автомобилӣ адади октаниаш бо усули тадқиқотӣ на кам аз 80 ва бо усули муҳарриқӣ на кам аз 76 ҳангоми мутобиқати хусусиятҳои боқимонда ба талаботи дар замимаи №1 Регламенти техникий мазкур пешбинигашта, иҷозат дода мешавад.

10. Дар бензини автомобилӣ истифодаи иловакунандаи металдор иҷозат дода намешавад.

11. Бензини автомобилӣ метавонад, дар таркибаш иловакунандаҳои шӯяндаеро дошта бошад, ки нишондиҳанда ва хосиятҳои онро вайрон накунад.

12. Сӯзишвориҳои дизелӣ бояд ба талаботи дар замимаи №2 Регламенти техникий мазкур нишондодашуда ҷавобгӯй бошад.

13. Дар муддати 5 сол пас аз ҷорӣ намудани Регламенти техникий мазкур дар баробари ба муомилот баровардани сӯзишвориҳои дизелии ба талаботи дар замимаи №2 Регламенти техникий мазкур мутобиқбуда, истеҳсол ва ба муомилот баровардани сӯзишвориҳои дизелии дар техникаҳои кишоварзӣ ва ҳарҷогард истифодашаванда, бо адади сетании на кам аз 45 ва ҳиссаи вазни сулфур на зиёд аз 2000 мг/кг ва ҳангоми мутобиқати хусусиятҳои боқимонда ба талаботи дар замимаи №2 Регламенти техникий мазкур пешбинишуда иҷозат дода мешавад.

14. Дар сӯзишворию дизелӣ ба ғайр аз иловакунандаҳои антистатикӣ, ба истифодаи иловакунандаи металлдор иҷозат дода намешавад.

15. Бензини автомобилӣ ва сӯзишворию дизелӣ метавонанд рангкунанда (ба ғайр аз ранги сабз ва кабудӣ осмонӣ) ва мавод - нишонгузор дошта бошанд.

16. Мазут бояд ба талаботи дар замимаи №3 Регламенти техникий мазкур нишондодашуда ҷавобгӯӣ бошад.

17. Ҳиссаи вазни сулфур дар мазути аловие, ки дар деғҳои буғӣ истифода мешавад ва барои тоза кардани газҳои дудӣ таҷҳизонида нашудаанд, набояд аз 3 Ҷоиз зиёд бошад.

18. Мазут набояд дар таркибаш сулфид дошта бошад.

19. Сӯзишворӣ барои муҳаррики реактивӣ бояд ба талаботи дар замимаи №4 Регламенти техникий мазкур нишондодашуда мутобиқ бошад.

20. Сӯзишворӣ барои муҳаррики реактивӣ набояд маводи ғажолу сатҳӣ ва дигари кимиёвиро бо он миқдоре, ки ҳосиятҳои онро вайрон кунад, дошта бошад.

21. Сӯзишворӣ барои муҳаррики реактивӣ, ки дар иқлими хунук ва арктикӣ истифода бурда мешавад, бояд дорои ҳарорати ибтидоии булӯршавии на зиёда аз - 60 дараҷаи Селсий бошад.

22. Ба ғуруш баровардани сӯзишворӣ барои муҳаррики реактивӣ бо ҳарорати алангаи на кам аз 38 дараҷаи Селсий дар зарфи пӯшида иҷозат дода мешавад.

23. Маҳсулот метавонад иловакунандаҳои дошта бошад, ки барои ҳаёт ва саломатии шахрвандон, муҳити атроф, молу мулки шахсонӣ воқеӣ ва ҳуқуқӣ, ҳаёт ва саломатии ҳайвоноту наботот зарар нарасонад.

5. Таъминоти мутобиқат ба талаботи бехатарӣ

24. Мутобиқати маҳсулот ба Регламенти техникий мазкур ҳангоми аз тарафи истеҳсолкунанда (ғурушанда) иҷро гардидани талабот ба ҷараёни истеҳсол, нигоҳдорӣ, интиқол, ғуруш, истифодабарӣ ва истифодаи партовҳои маҳсулот, инчунин риояи меъёрҳои оид ба бехатарии сӯхтор, экологӣ ва биологӣ, ки дар алоқамандӣ бо Регламенти техникий мазкур, стандартҳо ва қонунгузорию амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар гардидаанд, таъмин мегардад.

25. Усулҳои ташхиси маҳсулот дар стандартҳои бо Регламенти техникий мазкур алоқамандбуда муқаррар мегардад.

6. Баҳодиҳии мутобиқат

26. Тасдиқи мутобиқати маҳсулот аз тарафи таҳвилкунандаи маҳсулот дар шакли сертификатсияи ҳатмӣ дар асоси далелу исботи бо ҷалби озмоишгоҳҳои аккредитатсияшуда гирифташуда, амалӣ мешавад.

27. Баҳодиҳии мутобиқат нисбати инҳо гузаронида мешавад:

- маҳсулоте, ки дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ба муомилот бароварда шудааст - дар шакли сертификатсияи ҳатмӣ;

- маҳсулоте, ки дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон дар муомилот мебошад - дар шакли назорати давлатӣ оид ба риояи талаботи Регламенти техникий мазкур.

28. Дар ҳолати тасдиқи ҳатмии мутобиқат дархостдиҳанда истеҳсолкунанда (ғурушанда) ба ҳисоб меравад.

29. Нисбати маҳсулоте, ки ба ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид мешавад, тасдиқи ҳатмии мутобиқат аз тарафи ғурушандае, ки дар асоси шартнома вазифаи истеҳсолкунандаи хориҷиро иҷро менамояд, дар самтҳои зерин ба роҳ монда мешавад:

- таъмини мутобиқати маҳсулоти воридшаванда ба талаботи Регламенти техникий мазкур;

- масъулият барои номутобиқатии маҳсулоти воридшаванда ба талаботи Регламенти техникий мазкур.

30. Тасдиқи ҳатмии мутобиқат барои ҳар навъи маҳсулот ба таври алоҳида гузаронида мешавад.

31. Дар ҳолати тасдиқи ҳатмии мутобиқати маҳсулот ба Регламенти техникий мазкур истеҳсолкунанда вазифадор аст:

- назорати истеҳсолотро ба роҳ монда, ҷиҳати таъмини мутобиқати маҳсулот дар раванди истеҳсолот ба талаботи Регламенти техникий мазкур ҳамаи тадбирҳои заруриро андешид;

- ташҳиси пешакии ҳар як миқдори муайяни маҳсулотро дар озмоишгоҳи истеҳсоли барои назорати дохилӣ, ҷиҳати мутобиқат ба талаботи Регламенти техникий мазкур бо усулҳои дар стандартҳои бо Регламенти техникий мазкур алоқамандбуда, гузаронад.

32. Сертификатсияи ҳатмии миқдори маҳсулоти ба фурӯш баровардашуда, тибқи тартиби муқарраргардида гузаронида мешавад.

33. Тартиби гузаронидани сертификатсияи ҳатмии маҳсулот инҳоро дар бар мегирад:

- пешниҳоди дархост;
- интиҳоби намуна ва ҳаммонанди маҳсулот;
- гузаронидани ташҳиси намунаи маҳсулот дар озмоишгоҳи мустақили ташҳисии аккредитатсияшуда;

- ҷамъбасти натиҷаи ташҳис ва қабули қарор оид ба додан ва ё надодани сертификати мутобиқат ба дархостдиҳанда;

- ба дархостдиҳанда додани сертификати мутобиқат, ки мӯҳлати он 1 сол мебошад;

- гузаронидани назорати санҷиши маҳсулоти сертификатсияшуда тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон;

- гузаронидани чорабиниҳои дақиқ дар ҳолати номутобиқатии маҳсулот ба талаботи муқарраршуда ва нодуруст истифодабарии нишони ба муомилот.

34. Тасдиқи ҳатмии мутобиқати бензини автомобилӣ ва сӯзишвории дизелӣ дар ҳолати истеҳсоли он ба воситаи омехтакунонии маҳсулоти нафти, аз он ҷумла илова намудани иловакунандаҳои гуногунтавлид дар шакли сертификатсияи ҳатмӣ бо гузаронидани ташҳиси намунаи он ва назорати санҷиши маҳсулоти сертификатсияшуда, амалӣ мегардад.

7. Муқаррароти хотимаӣ

35. Назорати давлатӣ оид ба риояи талаботи Регламенти техникий мазкур дар соҳаи бамеъёрдарории техникий тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ба амал бароварда мешавад.

36. Ҳуҷҷатҳои тасдиқкунандаи мутобиқати маҳсулот, ки то мавриди амал қарор гирифтани Регламенти техникий мазкур, дода шудаанд, то ба охир расидани мӯҳлати амалашон, эътибор доранд.

37. Иҷрои талаботи Регламенти техникий мазкур барои риоя аз ҷониби ҳамаи субъектҳои бамеъёрдарории техникий ҳатмӣ мебошад.

38. Шахсоне, ки ба вайрон намудани талаботи Регламенти техникий мазкур роҳ медиҳанд, тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Талабот ба хосиятҳои бензини автомобилӣ

Ҳосиятҳои бензини автомобилӣ	Воҳиди ченак	Меъёр нисбати дараҷаи экологӣ			
		Дараҷаи 2	дараҷаи 3	дараҷаи 4	дараҷаи 5
Ҳиссаи вазни сулфур на зиёда аз:	мг/кг	500	150	50	10
Ҳиссаи вазни ҳаҷми бензол на зиёд:	%	5	1	1	1
Ҳиссаи вазни оксиген на зиёда аз:	%	Муайян намешавад	2,7	2,7	2,7
Ҳиссаи ҳаҷми карбогидридҳо на зиёда аз:	%				
хушбӯӣ		Муайян намешавад	42	35	35
олефинӣ		Муайян намешавад	18	18	18
Адади октанӣ:					
бо усули тадқиқотӣ на кам аз	-	92	92	92	95
бо усули моторӣ на кам аз		83	83	83	85
Фишори буғҳо:	кПа				
дар фасли тобистон		35-80	35-80	35-80	35-80
дар фасли зимистон		35 -100	35 -100	35 -100	35 - 100
Вазни ҳаҷми оксигенатов на зиёд аз	%				
метанол		Муайян намешавад	1	1	1
этанол		Муайян намешавад	5	5	5
изопропанол		Муайян намешавад	10	10	10
третбутанол		Муайян намешавад	7	7	7
изобутанол		Муайян намешавад	10	10	10

Эфирҳое, ки 5 ё зиёда аз он дар молекулаҳо атом-Жҳои карбон доранд		Муайян намешавад	15	15	15
Дигар оксегантҳо (бо Жҳарорати чӯшиш на кам аз 210 шС)		Муайян намешавад	10	10	10
Концентратсияи кӯрғошим на зиёда аз	мг/дм ³	нест	нест	нест	нест
Ҳиссаи ҳаҷми монометиланилин на зиёда аз	%	1,3	1	1	нест
Концентратсияи оҳан на зиёда аз	мг/дм ³	нест	нест	нест	нест
Концентратсияи манган на зиёда аз	мг/дм ³	нест	нест	нест	нест

Талабот ба хосиятҳои сӯзишвориҳои дизелӣ

Хосиятҳои сӯзишвориҳои дизелӣ	Воҳиди ченак	Меъёр нисбати дараҷаи экологӣ			
		К2	К3	К4	К5
Ҳиссаи вазни сулфур на зиёда аз:	мг/кг	500	350	50	10
Ҳарорати аланга дар зарфи пӯшида на кам аз:	шС				
Барои сӯзишвориҳои дизелии тобигона		40	40	55	55
Барои сӯзишвориҳои дизелии зимистона ва арктикӣ		30	30	30	30
Таркиботи ҷузъиётии-95 фоизи ҳаҷми бугронӣ дар Ж ҳарорати на зиёда аз	шС	360	360	360	360
Ҳиссаи вазни полициклии ароматии карбогидридҳо на зиёда аз	%	-	11	11	11
Адади сетанӣ барои сӯзишвориҳои дизелии тобигона, на кам аз	-	45	51	51	51
Адади сетанӣ барои сӯзишвориҳои дизелии зимистона на зиёда аз	-	муайян намешавад	47	47	47
Ж Қобилияти молиданӣ на зиёда аз	мкм	460	460	460	460
Ҳудуди ҳарорати филтргу- зарӣ на зиёда аз	С				
Сӯзишвориҳои дизелӣ барои иқлими хунук		минус 20	минус 20	минус 20	минус 20
Сӯзишвориҳои дизелӣ барои иқлими арктикӣ		минус 38	минус 38	минус 38	минус 38

Замимаи 3
Бо қарори Ҳукумати
Ҷумҳурии Тоҷикистон
аз 3 январи соли 2014, № 30
тасдиқ шудааст

Талабот ба хосиятҳои мазут

Хосиятҳои мазут	Воҳиди ченак	Меъёр
Ҳиссаи вазни сулфур на зиёда аз:	%	3,5
Ҳарорати аланга дар зарфи кушода на кам аз:	шС	90

Талабот ба хосиятҳои сузишворӣ барои муҳаррикҳои реактивӣ

Хосиятҳои сузишворӣ барои муҳаррикҳои реактивӣ	Воҳиди ченак	Меъёр ба сузишвории тамғаи "РТ"
Часпакии кинематикӣ дар ҳарорати: минус 20шС, на зиёда аз	мм ² /сон	8
Ҳарорати ибтидоии булӯршавӣ на зиёда аз	шС	минус 50
ё		
Ҳарорати яхбандӣ на зиёда аз	шС	минус 47
Миқдори омехтаҳои механикӣ ва об	-	нест
Таркиботи ҷузъиётӣ:		
10 % буғронӣ дар ҳарорати на зиёда аз	шС	205
90 % буғронӣ дар ҳарорати на зиёда аз	шС	300
Боқимонда аз буғронӣ на зиёда аз	%	1,5
Талафот аз буғронӣ на зиёда аз	%	1,5
Баландии шӯълаи дуднашуда на кам аз	мм	25
Ҳарорати аланга дар зарфи пӯшида на кам аз	шС	28
Ҳиссаи вазни ҳаҷми карбогидридҳои хушбӯӣ на зиёда аз	%	25
Ҳиссаи вазни қатронҳои воқеӣ на зиёда аз	мг/100см ³	4
Ҳиссаи вазни ҳиссаи сулфур на зиёда аз	%	0,25
Миқдори ҳиссаи сулфури меркаптани на зиёда аз	%	0,003
Устувории оксидшавӣ дар гармӣ дар ҳарорати назоратии на кам аз:	шС	260
Зина ба зина афтидани фишор дар филтр на зиёда аз	мм рт.ст	25
ё		
Ранги такшин дар лӯла, балҳо аз рӯи ҷадвали ранг (ҳангоми набудани такшинҳои ғайриҳос) на зиёда аз	-	3
ё		
Устувории оксидшавӣ дар гармӣ дар шароити динамикӣ:		
Ҳарорати ибтидоӣ ҳангоми ба вуҷуд омадани	шС	80

такшинҳо на кам аз		
+-----+-----+		
Устувори гармӣ на зиёда аз	-	6
+-----+-----+		
Суръати маҳкам кардани филтри санҷишӣ на зиёда аз	кПа/мин.	0,5
+-----+-----+		
Барқгузаронии қиёсӣ:	пСм/м	
+-----+-----+		
Бе иловакунандаҳои статистиқӣ на зиёда аз		10
+-----+-----+		
Бо иловакунандаҳои қиёсӣ на зиёда аз		50-600
+-----+-----+		